



ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Έκθεση σχετικά με την επίσκεψη στην Ελλάδα στις

5-6 Μαΐου 2022



Ευρωπαϊκή Οικονομική
και Κοινωνική Επιτροπή



Fundamental Rights and the Rule of Law

Έκθεση σχετικά με την επίσκεψη στην Ελλάδα

5-6 Μαΐου 2022

Έξι μέλη συμμετείχαν στην επίσκεψη στην Ελλάδα. Η αντιπροσωπεία συναντήθηκε με διάφορους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, ειδικότερα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ), των κοινωνικών εταίρων, των μέσων ενημέρωσης και του νομικού κλάδου, καθώς και των ελληνικών αρχών. Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να αντικατοπτρίσει και να αναπαραγάγει πιστά τις απόψεις της κοινωνίας των πολιτών.

1. Τα θεμελιώδη δικαιώματα που σχετίζονται με τους κοινωνικούς εταίρους

Οι συμμετέχοντες σε αυτήν τη συνεδρίαση έκριναν ότι τα **δικαιώματα των κοινωνικών εταίρων** προστατεύονται επαρκώς από το γενικό νομοθετικό πλαίσιο και το Σύνταγμα, τα οποία περιέχουν ρητές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης, το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, τα δικαιώματα των συνδικαλιστικών οργανώσεων και το δικαίωμα στην απεργία.

Ωστόσο, διαπίστωσαν επίσης ότι **οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης του 2008 και των πολιτικών λιτότητας** έχουν επηρεάσει τη συλλογική διαπραγμάτευση, τη δημόσια διαβούλευση, την ικανότητα των κοινωνικών εταίρων να επηρεάζουν τις πολιτικές αποφάσεις, και τις δημοκρατικές διαδικασίες γενικά. Αυτό έχει οξύνει τις επακόλουθες κρίσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η υποδοχή αιτούντων άσυλο και η πανδημία COVID, αυξάνοντας τις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες στη χώρα, και οδηγώντας σε σταδιακή πτώση του επιπέδου διαβίωσης της πλειονότητας του ελληνικού πληθυσμού. Ο δημόσιος τομέας έχει πληγεί περισσότερο από αυτήν την κατάσταση, όπως καταδεικνύει η συμπίεση των μισθών –ιδίως με την κατάργηση του 13ου μισθού και την έλλειψη μισθολογικών αυξήσεων τα τελευταία χρόνια.

Οι κοινωνικοί εταίροι εξέφρασαν δυσαρέσκεια για την υποεκπροσώπησή τους στον **τριμερή κοινωνικό διάλογο**, η οποία σημαίνει ότι οι αρχές έχουν de facto τον τελευταίο λόγο. Τα αρκετά χρόνια προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής έχουν επίσης επηρεάσει την ποιότητα της

διαβούλευσης των κοινωνικών εταίρων, την οποία θεωρούν υπερβολικά γρήγορη. Οι συμμετέχοντες έκριναν ότι ο κοινωνικός διάλογος έχει αποδειχθεί χρήσιμος κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου COVID και έχει οδηγήσει σε κατάλληλες λύσεις, γεγονός που δείχνει την ανάγκη να αναπτυχθεί ουσιαστικός τριμερής διάλογος, ώστε να συζητούνται όλα τα κοινωνικοοικονομικά θέματα, πέραν του πλαισίου και μόνον του εργατικού δικαίου.

Οι συμμετέχοντες εξήγησαν ότι η συλλογική διαπραγμάτευση εφαρμόζεται σε εθνικό, τομεακό, εταιρικό επίπεδο, αλλά και ότι υπάρχει μια επί μακρόν καθιερωμένη πρακτική να **υποβάλλονται οι συλλογικές διαπραγματεύσεις σε διαιτησία**, η δε απόφαση των αρχών σε τελευταίο βαθμό πρέπει να γίνεται σεβαστή. Η Ελλάδα έχει εκδώσει δήλωση σχετικά με το άρθρο 6 του επικαιροποιημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη (σχετικά με το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης), αναφέροντας ότι δεν θα εφαρμόζει το εν λόγω άρθρο σε μηχανισμούς διαιτησίας για την επίλυση εργασιακών διαφορών. Οι κοινωνικοί εταίροι περιέγραψαν αυτό το σύστημα ως σχεδόν «υποχρεωτική διαιτησία», η οποία κατά την άποψή τους δεν ανταποκρίνεται στα πρότυπα μιας δημοκρατικής χώρας και προκαλεί μακροπρόθεσμο πάγωμα των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Εξήγησαν ότι αυτό το σύστημα τείνει να εγκαταλειφθεί με την πάροδο του χρόνου, αλλά ότι η Ελλάδα εξακολουθεί να αναζητά ένα καλύτερο μοντέλο κοινωνικού διαλόγου.

Οι κοινωνικοί εταίροι, και ειδικά οι εργοδότες, θεωρούν ότι επηρεάζονται από το εξαιρετικά **αργό δικαστικό σύστημα**. Εκπρόσωπος των εργοδοτών ανέφερε ότι μια απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου σχετικά με τον υπολογισμό του κατώτατου μισθού χρειάστηκε δύο χρόνια απλώς και μόνο έως ότου ολοκληρωθεί το στάδιο του παραδεκτού. Άλλοι αναφέρθηκαν σε νομικές υποθέσεις με εξαιρετικά μακρές διαδικασίες έκδοσης δικαστικής απόφασης, οι οποίες ορισμένες φορές διαρκούν χρόνια, υπονομεύοντας την εμπιστοσύνη και το ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών για την πραγματοποίηση άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα. Αυτά τα ζητήματα παρατηρούνται στα δικαστήρια σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών δικαστηρίων, και επιδρούν σαφώς αποτρεπτικά για μεγάλες επενδύσεις στη χώρα.

2. Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι

Εκπρόσωπος της ΟΚΠ παρουσίασε τα πορίσματα μιας έκθεσης του 2021 σχετικά με την **κατάχρηση εξουσίας της αστυνομίας στις συγκεντρώσεις**. Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις του 2020 για τη διοργάνωση συγκεντρώσεων κατά την περίοδο της πανδημίας COVID είναι προβληματικές από αρκετές απόψεις. Επιτρέπουν στην αστυνομία να διαλύει ειρηνικές συγκεντρώσεις λόγω μιας μεμονωμένης πράξης βίας, αντί η αντίδρασή της να επικεντρώνεται στο άτομο που προκαλεί τη βία. Η έκθεση ανέφερε ότι ειρηνικοί διαδηλωτές συλλαμβάνονταν, έχοντας προφανώς επιλεγεί τυχαία από την αστυνομία, απλώς επειδή συμμετείχαν σε μια διαδήλωση που είχε ξεφύγει από τον έλεγχο. Επίσης, σύμφωνα με την έκθεση, το υποχρεωτικό καθεστώς ενημέρωσης των αρχών για τις συγκεντρώσεις δεν ανταποκρίνεται στα διεθνή πρότυπα, όπως και το γεγονός ότι οι συγκεντρώσεις μπορούν να απαγορεύονται με βάση γενικόλογες αναφορές στην προστασία της δημόσιας τάξης. Η έκθεση επισήμανε επίσης το γεγονός ότι οι γενικές απαγορεύσεις των συγκεντρώσεων κατά την έξαρση της πανδημίας COVID, τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2020, καθώς και το διάστημα Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2021, είχε οδηγήσει στη σύλληψη διαδηλωτών. Κατά την άποψη του συγκεκριμένου συμμετέχοντα, οι αρχές θεωρούν ότι η κατάχρηση εξουσίας από την αστυνομία αφορά μεμονωμένες περιπτώσεις και δεν δηλώνουν σαφή πολιτική βούληση να αντιμετωπίσουν αυτό το συστημικό ζήτημα και τη γενική δικαστική ατιμωρησία που το περιβάλλει. Οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι οι πιθανές καταχρήσεις δύναμης από την αστυνομία αντιμετωπίζονται σε διάφορα επίπεδα, μέσω ενός εσωτερικού μηχανισμού της αστυνομίας, του Διαμεσολαβητή και της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας.

Οι συμμετέχοντες έκριναν ότι η κοινωνία των πολιτών έχει επηρεαστεί από τα πολλά χρόνια **μέτρων λιτότητας** και ότι οι επιπτώσεις έχουν γίνει σχεδόν μόνιμες σε αυτόν τον τομέα, όπως και στην υπόλοιπη κοινωνία. Το σύστημα υγείας, τα εργασιακά δικαιώματα και οι ευάλωτες ομάδες επλήγησαν από αρκετά κύματα, καθώς μετά τα μέτρα λιτότητας ακολούθησε η κρίση της νόσου COVID.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι συμμετέχοντες εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους για τη διάδοση ενός **αφηγήματος καχυποψίας** έναντι της κοινωνίας των πολιτών, ειδικότερα των οργανώσεων και των ατόμων που εργάζονται με μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων άσυλο, γεγονός που ορισμένες φορές οδηγεί στη στόχευση μεμονωμένων εργαζομένων ΟΚΠ. Αποδοκίμασαν επίσης την έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ ΟΚΠ και αρχών, και υποστηρίζουν ότι οι πλέον ενεργές και δυναμικές ΟΚΠ δεν λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση, γεγονός που συνεπάγεται γενική αποδυνάμωση και διαχωρισμό της κοινωνίας των πολιτών. Η πρόσβαση στη δημόσια χρηματοδότηση –ειδικά για ποσά άνω των 50 000 ευρώ– υπόκειται σε αυστηρές απαιτήσεις οικονομικού ελέγχου με κόστος χιλιάδων ευρώ, γεγονός που περιπλέκει σε μεγάλο βαθμό την πρόσβαση σε οποιαδήποτε κονδύλια για τις μικρές ή μεσαίες ΟΚΠ. Οι συμμετέχοντες αναγνώρισαν ότι υφίσταται δημόσια διαβούλευση των ΟΚΠ, αλλά εκφράζουν τη λύπη τους για το γεγονός ότι αυτή είναι γενικά υπερβολικά γρήγορη για να είναι ουσιαστική.

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στο υποχρεωτικό **μητρώο για τις ΟΚΠ που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης**, το οποίο δημιουργήθηκε το 2020. Κατά την άποψή τους, οι απαιτήσεις που έθεσαν οι αρχές σε αυτό το πλαίσιο έχουν καταστεί όλο και πιο αυστηρές και δυσανάλογες με την πάροδο του χρόνου, όπως και το πεδίο ανταπόκρισής τους. Μια τέτοια απαίτηση αφορά τα ποινικά μητρώα των υπαλλήλων και των εθελοντών, η οποία θεωρήθηκε ότι περιορίζει τις δυνατότητες επανένταξης πρώην παραβατών μέσω της απασχόλησης. Σύμφωνα με έναν συμμετέχοντα, οι αρχές δύνανται να αποφασίζουν εάν μια ΟΚΠ είναι «ωφέλιμη» στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης με βάση αόριστα κριτήρια. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν επίσης τη δυσαρέσκειά τους για το γεγονός ότι μια ΟΚΠ μπορεί να διαγραφεί από το μητρώο εάν δεν τηρεί μια προθεσμία στην πολύπλοκη διαδικασία εγγραφής. Έκριναν ότι αυτή η κατάσταση επηρεάζει έμμεσα τους μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων άσυλο, καθώς οι ΟΚΠ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην άσκηση των δικαιωμάτων τους. Οι ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι η θέση τους όσον αφορά το μητρώο των ΟΚΠ είναι ότι καμία ΟΚΠ που δεν τηρεί τη νομοθεσία δεν θα πρέπει να περιλαμβάνεται σε αυτό ή να έχει πρόσβαση σε αυτό.

Οι συμμετέχοντες εξήγησαν ότι οι **τουρκικές και βορειομακεδονικές μειονότητες** δεν μπορούν να οργανωθούν ως ΟΚΠ με ρητές αναφορές στο όνομα των κοινοτήτων τους –ένας περιορισμός που είχε δικαιολογηθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο για λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης. Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε αυτόν τον τομέα δεν εφαρμόζονται.

3. Ελευθερία της έκφρασης και ελευθερία των μέσων ενημέρωσης

Οι συμμετέχοντες σε αυτήν την συνεδρίαση επισήμαναν ότι, δυστυχώς, η Ελλάδα υποβαθμίστηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια στον **δείκτη των Δημοσιογράφων Χωρίς Σύνορα**, και τώρα είναι ουραγός στον κατάλογο της ΕΕ. Κατά την άποψή τους, το ζήτημα δεν έγκειται στο ότι οι δημοσιογράφοι δεν είναι ελεύθεροι, καθώς εν γένει η ελευθερίας έκφρασης προστατεύεται νομικά σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι προκλήσεις έγκεινται μάλλον σε έναν συνδυασμό άσκησης επιρροής στα ΜΜΕ από κρατικούς και μεγαλοεπιχειρηματικούς παράγοντες, απροθυμίας των αρχών να εφαρμόζουν τους κανόνες διαφάνειας, και αυτολογοκρισίας στον τομέα των ΜΜΕ.

Οι συμμετέχοντες εξήγησαν ότι υπάρχει μια τάση **συγκέντρωσης** των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης. Τα μεγαλύτερα μέσα ενημέρωσης ανήκουν σε επιχειρηματίες: για παράδειγμα, μια μεγάλη πλειονότητα ιδιωτικών τηλεοπτικών καναλιών ανήκουν σε μεγαλοεφοπλιστές. Η αναδιάρθρωση του τομέα των ΜΜΕ, μετά τις διάφορες κοινωνικοοικονομικές κρίσεις και τον ψηφιακό μετασχηματισμό, έχει οδηγήσει στην απόλυση μεγάλου αριθμού επαγγελματιών του τομέα. Παράλληλα, τα μικρά διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης έχουν πολλαπλασιαστεί και έχουν αποκτήσει ένα ευρύ κοινό, βασιζόμενα σε ένα επισφαλές οικονομικό μοντέλο στο πλαίσιο του οποίου μερικοί εργαζόμενοι απασχολούνται με αρκετά χαμηλούς μισθούς υπό λιγότερο ευνοϊκές εργασιακές συνθήκες. Τα μικρά ανεξάρτητα ΜΜΕ δεν μπορούν να βασίζονται στις τακτικές επικερδείς διαφημίσεις επιχειρήσεων ως βιώσιμη και ανεξάρτητη πηγή εσόδων, οπότε αναζητούν εναλλακτικά μοντέλα, όπως επιχορηγήσεις από ιδρύματα που υποστηρίζουν την ερευνητική δημοσιογραφία, συνδρομητικά μοντέλα ή μη κερδοσκοπικό καθεστώς. Όσον αφορά τη διαφάνεια της ιδιοκτησίας, οι

ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι, βάσει ενός νέου νόμου, όλα τα μέσα υποχρεούνται να δημοσιεύουν τις σχετικές πληροφορίες.

Οι **κοινωνικοοικονομικές συνθήκες των δημοσιογράφων** θεωρούνται ότι κυμαίνονται στον μέσο όρο σε σύγκριση με τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας, καθώς οι αποδοχές των δημοσιογράφων είναι εν γένει ελαφρώς υψηλότερες από τον κατώτατο μισθό. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες εξέφρασαν τη λύπη τους για το γεγονός ότι οι εργασιακές συνθήκες έχουν επιδεινωθεί σημαντικά μετά την εισαγωγή των μέτρων λιτότητας, ο δε τομέας αυτός ήταν από τους πρώτους στον οποίο εφαρμόστηκε η εργασιακή νομοθεσία που θεσπίστηκε για τη διάσωση του χρηματοοικονομικού συστήματος. Σε αυτό το πλαίσιο, πολλοί κατήγγειλαν ότι οι συλλογικές διαπραγματεύσεις είναι ανύπαρκτες και ότι οι εργαζόμενοι στα μέσα ενημέρωσης βρίσκονται στο έλεος ακυρώσιμων συμβάσεων. Πολλοί από τη νεότερη γενιά δημοσιογράφων μπορούν να βρουν ευκαιρίες εργασίας μόνο σε αίθουσες Τύπου, όπου κυρίως αναδιαμορφώνουν υπάρχουσες πληροφορίες, αντί να εργάζονται στον τομέα της ερευνητικής δημοσιογραφίας.

Οι συμμετέχοντες εξήγησαν πως η **αυτολογοκρισία** οφείλεται σε άορατους παράγοντες. Οι περισσότεροι δημοσιογράφοι αποφεύγουν να θίξουν ζητήματα που θεωρούνται αφορμή για άσκηση κριτικής στις αρχές, επικρατεί δε μια τάση πόλωσης στις δημόσιες συζητήσεις συνεπεία της οποίας οι δημοσιογράφοι ρέπουν προς τη μία ή την άλλη πλευρά των επίσημων αφηγημάτων. Για παράδειγμα, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να αναφερθεί κανείς σε εικαζόμενες παράνομες επαναπροωθήσεις μεταναστών στα ελληνικά σύνορα χωρίς να κινδυνεύει να χαρακτηριστεί πράκτορας της Τουρκίας, υπάρχουν δε περιπτώσεις δημοσιογράφων που συνελήφθησαν για φωτογραφίες που είχαν τραβήξει στα σύνορα. Εκπρόσωποι αναγνωρισμένων διεθνών καθημερινών εφημερίδων έχουν κατηγορηθεί επίσης για διάδοση ψευδών ειδήσεων επειδή αναφέρθηκαν σε επαναπροωθήσεις.

Οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι οι αρχές ασκούν σημαντική **επιρροή στη δημόσια τηλεόραση και το ραδιόφωνο**, και ότι μερικές φορές κυκλοφορούν οδηγίες σχετικά με τη διαχείριση οιασδήποτε θεμάτων τις αφορούν. Οι δημοσιογράφοι σε αυτά τα δημόσια ΜΜΕ συνήθως είναι ιδιαίτερα προκλητικοί έναντι των εκπροσώπων της αντιπολίτευσης κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων. Τα πρακτορεία ειδήσεων συνήθως δεν αμφισβητούν τα επίσημα κυβερνητικά αφηγήματα σε διάφορους τομείς.

Οι συμμετέχοντες φρονούν ότι μερικές φορές μπορεί να ασκηθεί ακόμα πιο σαφής **πίεση**, αναφέρουν δε το παράδειγμα ενός ερευνητή δημοσιογράφου που κινδύνευσε να οδηγηθεί στη φυλακή επειδή χρησιμοποίησε στο ρεπορτάζ πληροφορίες που είχαν διαρρεύσει σχετικά με εικαζόμενη δωροδοκία όπου εμπλεκόταν η φαρμακευτική εταιρεία Novartis. Όσον αφορά αυτήν την υπόθεση, οι ελληνικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι ο δημοσιογράφος είχε υποβληθεί σε έρευνα για εικαζόμενη χρήση διαβαθμισμένων πληροφοριών και πιθανή εκβιαστική απόσπαση πληροφοριών χωρίς κανένα αποδεικτικό στοιχείο, και όχι επειδή είχε γράψει άρθρα.

Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν επίσης τη δυσαρέσκειά τους για την έλλειψη προόδου στην έρευνα για τη **δολοφονία** του ερευνητή δημοσιογράφου Γιώργου Καραϊβάζ το 2021. Οι ελληνικές αρχές δήλωσαν ότι αυτή η υπόθεση ήταν ακόμα υπό έρευνα, αλλά δεν είχε διαπιστωθεί καμία σύνδεση με πολιτικές ή δημόσιες υποθέσεις. Γενικότερα, αναφέρθηκαν στο έργο τους σχετικά με την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ασφάλεια των δημοσιογράφων, που έχει ως στόχο την ευθυγράμμιση με τις βέλτιστες πρακτικές σε αυτόν τον τομέα.

Οι συμμετέχοντες επισήμαναν επίσης τον κίνδυνο να υπάρξουν φαινόμενα **παρακολούθησης δημοσιογράφων**. Έγινε αναφορά σε μία συγκεκριμένη περίπτωση δημοσιογράφου του οποίου οι συσκευές φέρονται να παραβιάστηκαν με κατασκοπευτικό λογισμικό, αφού πρώτα είχε παγιδευτεί το τηλέφωνό του από τις εθνικές μυστικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες, οι ελληνικές αρχές έχουν εκδώσει μεγάλο αριθμό εντολών παρακολούθησης για λόγους κρατικής ασφάλειας, η δε χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού δεν υπήρχε λόγος πλέον να αποτελεί μεμονωμένη περίπτωση. Οι ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι είχαν παράσχει δημοσίως αρκετές αιτιολογίες για την εν λόγω παρακολούθηση, οι οποίες αποτελούν την επίσημη θέση τους. Τρεις έρευνες ήταν σε εξέλιξη σχετικά με την πιθανή εμπλοκή εθνικών υπηρεσιών στην υποκλοπή τηλεφωνικών συνδιαλέξεων δημοσιογράφων –από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών και την Εισαγγελία.

Ένας συμμετέχων έδωσε ένα παράδειγμα του τι συνιστούσε γενική απροθυμία των αρχών να παράσχουν **πρόσβαση σε πληροφορίες** –ιδίως σχετικά με ευαίσθητα ζητήματα όπως η μετανάστευση ή το εμπόριο όπλων– ή να απαντήσουν σε κρίσιμες ερωτήσεις στο πλαίσιο δημοσιογραφικών ερευνών. Τα αιτήματα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τα ασαφή κριτήρια χορήγησης 20 εκατομμυρίων ευρώ από τις αρχές σε ορισμένα «φιλικά προσκείμενα» ΜΜΕ προκειμένου να μεταδώσουν μηνύματα σχετικά με τη δημόσια υγεία κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID έχουν παραμείνει στο μεγαλύτερο μέρος τους αναπάντητα. Χωρίς αυτές τις πληροφορίες, και ελλείψει οποιασδήποτε δικαστικής έρευνας σχετικά με το θέμα, ήταν αδύνατο για τους ερευνητές δημοσιογράφους που υπέβαλαν τα αιτήματα να διευκρινίσουν γιατί ορισμένα μέσα έλαβαν πολύ περισσότερα χρήματα από άλλα. Η μόνη δυνατότητα που απέμενε στους δημοσιογράφους προκειμένου να λάβουν τις πληροφορίες ήταν να προσφύγουν στο δικαστήριο, όπου και κέρδισαν την υπόθεσή τους.

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν με εξαιρετικά μεγάλη επιφύλαξη στον **νόμο του 2021 σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις**. Αν και αναγνώρισαν την ανάγκη να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο μετά την κορύφωσή του κατά την πανδημία της COVID, φοβούνται ότι τα υπερβολικά ασαφή κριτήρια σχετικά με τις ειδήσεις που «είναι ικανές να προκαλέσουν ανησυχίες ή φόβο στους πολίτες» μπορούν να οδηγήσουν σε καταχρηστική και απαράδεκτη εφαρμογή.

4. Το δικαίωμα της μη διάκρισης

Κατά τη συνεδρίαση με τους κοινωνικούς εταίρους, οι εργοδότες υποστήριξαν ότι η Ελλάδα συμμορφώνεται με τις οδηγίες της ΕΕ σχετικά με τη **μη διακριτική μεταχείριση** στον τομέα της απασχόλησης, και αναφέρθηκαν στην εργατική νομοθεσία του 2021, που απαγορεύει ρητώς την καταγγελία σύμβασης για λόγους που συνδέονται με τα προστατευόμενα από την ΕΕ κριτήρια περί μη διακριτικής μεταχείρισης. Έγιναν επίσης αναφορές στο έργο του Διαμεσολαβητή για τη διαρκή προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Οι συμμετέχοντες στη συνεδρίαση για τη μη διάκριση αναγνώρισαν την ύπαρξη μιας σειράς εθνικών στρατηγικών για τις ομάδες που υφίστανται διακρίσεις, αλλά ζήτησαν συστηματικότερη εφαρμογή και χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων υποστήριξης σε αυτούς τους τομείς. Οι ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι είχαν πράγματι εγκριθεί στο παρελθόν εθνικά σχέδια δράσης σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών, τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, τον ρατσισμό και τη μισαλλοδοξία, τα άτομα με αναπηρία, την ισότητα των φύλων και τα δικαιώματα των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ. Ανέφεραν ότι οι σχετικές ΟΚΠ αντιπροσωπεύονται στις προπαρασκευαστικές επιτροπές και στους μηχανισμούς εφαρμογής.

Οι συμμετέχοντες στη συνεδρίαση για τη μη εισαγωγή διακρίσεων καταδίκασαν έντονα τις **εικαζόμενες παράνομες επαναπροωθήσεις** στα ελληνικά σύνορα, αναφέρθηκαν δε σε ανάλογες τοποθετήσεις της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και σε πολλές υποθέσεις που εκκρεμούν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ορισμένοι συμμετέχοντες επισήμαναν ότι, σύμφωνα με την ελληνική επίσημη θέση, η Ελλάδα συμμορφώνεται με το διεθνές δίκαιο, ενώ, κατά την άποψή τους, αυτές οι επαναπροωθήσεις αποτελούν μια τακτική που αντιπροσωπεύει μια de facto πολιτική για τη διαχείριση των εθνικών συνόρων. Οι συμμετέχοντες αποδοκίμασαν το γεγονός ότι οι αρχές συνέστησαν έναν ανεξάρτητο μηχανισμό παρακολούθησης των συνόρων μόνο μετά από μεγάλη διεθνή πίεση, λέγοντας ότι προσδοκούσαν πολύ περισσότερο απτά αποτελέσματα από αυτόν. Οι ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι ερευνούσαν ειδικά τους ισχυρισμούς για παράνομες επαναπροωθήσεις, προσθέτοντας ότι ήταν σε εξέλιξη έρευνες από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, τον Διαμεσολαβητή και την Εισαγγελία.

Οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι οι επαναπροωθήσεις προστίθενται στις **λοιπές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών**, όπως η παραβίαση της υποχρέωσης για εξατομικευμένη εξέταση των αιτημάτων ασύλου. Οι μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων άσυλο, έρχονται αντιμέτωποι με παράνομη κράτηση υπό κακές συνθήκες και υπόκεινται σε ευρέως διαδεδομένες διακρίσεις σε πολλούς τομείς. Ειδικότερα, αναφέρθηκαν περιπτώσεις μεμονωμένων μεταναστών που καταδικάστηκαν σε εκατοντάδες έτη φυλάκισης για εικαζόμενη πρόκληση ναυαγίου και εμπορία ανθρώπων. Άλλα παραδείγματα διάκρισης και παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων εις βάρος μεταναστών περιλαμβάνουν περιορισμό της ελευθερίας κυκλοφορίας στο ελληνικό έδαφος, παρεμπόδιση της πρόσβασης σε υγειονομικές υπηρεσίες, μεγάλες δυσκολίες κατά το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού και την πρόσβαση στην ασφάλιση, και δυσανάλογη στόχευση από την αστυνομία, για παράδειγμα κατά την εφαρμογή των περιορισμών λόγω της νόσου της COVID.

Επισημάνθηκε ότι υπάρχει σημαντική **διαφορά στη μεταχείριση** των Ουκρανών αιτούντων άσυλο σε σχέση με τους αιτούντες άσυλο από άλλες χώρες καταγωγής που είχαν φτάσει τα προηγούμενα χρόνια. Για παράδειγμα, ο τομέας της εκπαίδευσης προτίθεται να ενσωματώσει τους Ουκρανούς αιτούντες άσυλο στο τοπικό σχολικό σύστημα, οι δε τελευταίοι λαμβάνουν όλον τον απαραίτητο εξοπλισμό στο σχολείο. Από την άλλη πλευρά, παιδιά αιτούντες άσυλο που έχουν φτάσει από άλλες χώρες και ζουν σε καταυλισμούς δεν μπορούν να λάβουν εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας της COVID λόγω της έλλειψης ψηφιακής πρόσβασης, της δυσκολίας να φύγουν από τον καταυλισμό (ζήτημα που συχνά επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του διευθύνοντος τον καταυλισμό), και του γεγονότος ότι οι καταυλισμοί βρίσκονται συχνά σε πολύ απομακρυσμένες περιοχές. Γενικά, σύμφωνα με τις περιγραφές, η ζωή στους καταυλισμούς εμποδίζει την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία: σε συνδυασμό με την ενδημική βία που επικρατεί εκεί, η πρόσβαση στην υγεία, την εκπαίδευση και την απασχόληση είναι πολύ δύσκολη. Ωστόσο, κατά τη συνεδρίαση με τους κοινωνικούς εταίρους, οι εργοδότες ανέφεραν ότι σε ορισμένους τομείς της ελληνικής οικονομίας, όπως στον κλάδο του τουρισμού και της φιλοξενίας, υφίσταται υψηλή ζήτηση για προσωπικό, και θεωρούσαν το γεγονός αυτό ευκαιρία για ένταξη μέσω της εργασίας.

Ένας συμμετέχων περιέγραψε τη δύσκολη κατάσταση των γυναικών **Ρομά** που αντιμετωπίζουν διπλή διάκριση –τόσο από τη δική τους κοινότητα όσο και από την ευρύτερη κοινωνία. Οι Ρομά έχουν επηρεαστεί ιδιαίτερα από την κρίση της COVID, υπέστησαν δε ιδίως ορισμένους εισάγοντες διακρίσεις περιορισμούς λόγω των μέτρων εγκλεισμού, όπως επίσης αντιμετώπισαν τη γενική υποψία ότι μετέδιδαν τον ιό. Ο συμμετέχων έδωσε παραδείγματα διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά στις σχέσεις τους με την αστυνομία, κατά την πρόσβαση στα νοσοκομεία, κατά τη λήψη τραπεζικών δανείων και κατά την αναζήτηση εργασίας ή στέγης. Τα ειδικά προγράμματα σχολικής εκπαίδευσης εξακολουθούν να αποτυγχάνουν να σταματήσουν την de facto σχολική γκετοποίηση των μαθητών Ρομά. Οι ελληνικές αρχές αναφέρθηκαν στο σχέδιο δράσης για τους Ρομά και σε διάφορα προγράμματα που τελούν υπό την αιγίδα του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τη διευκόλυνση της ένταξης στην αγορά εργασίας και της πρόσβασης στο τραπεζικό σύστημα.

Ένας συμμετέχων εξήγησε ότι, παρά το γεγονός ότι το Σύνταγμα προβλέπει ισότητα ενώπιον του νόμου, τα **άτομα με αναπηρία** χρειάστηκε να περιμένουν ως το 2005 έως ότου επωφεληθούν από την ειδική νομοθεσία για την απαγόρευση των διακρίσεων στον εργασιακό τομέα, χάρη στη μεταφορά των σχετικών οδηγιών της ΕΕ. Παρά την ύπαρξη αυτής της νομικής προστασίας, οι διακρίσεις παραμένουν διαδεδομένες στην πράξη, καθώς η συντριπτική πλειονότητα των ατόμων με αναπηρία (ειδικά με πιο σοβαρές αναπηρίες) παραμένουν αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας. Η εύλογη διευθέτηση των χώρων ώστε να μπορούν τα άτομα με αναπηρία να εργάζονται υπό κατάλληλες συνθήκες είναι σπάνια, όπως και οι καταγγελίες ατόμων με αναπηρία κατά των εργοδοτών τους, καθώς τα εν λόγω άτομα φοβούνται ότι θα χάσουν την εργασία τους. Εκπονήθηκε σχέδιο νόμου που πρότεινε τη θέσπιση του προσωπικού βοηθού, αλλά αρχικά αυτό το μέτρο θα περιοριζόταν σε ένα πιλοτικό πρόγραμμα στην Αθήνα. Ορισμένοι συμμετέχοντες κατήγγειλαν την εμφανή έλλειψη αλληλεγγύης και προσβασιμότητας βάσει των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τα άτομα με αναπηρία, ενώ άλλοι τόνισαν ότι έχουν δρομολογηθεί διάφορες καίριες πρωτοβουλίες της κυβέρνησης και των δήμων με στόχο τη διευκόλυνση της ζωής των ατόμων με αναπηρία. Οι ελληνικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι ετοιμάζεται σχέδιο νόμου, ως ένα από τα απτά αποτελέσματα του εθνικού σχεδίου

δράσης για τα άτομα με αναπηρία, που συντονίζει τη δράση αρκετών υπουργείων και προβλέπει συνεργασία με τις ΟΚΠ.

Οι συμμετέχοντες έκριναν ότι η πανδημία της COVID έχει επηρεάσει ιδιαίτερα τις **γυναίκες και τα παιδιά**, τόσο από πλευράς ενδοοικογενειακής βίας όσο και από πλευράς οικονομικής κατάστασης. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν τη λύπη τους για το γεγονός ότι η Ελλάδα κατέχει διαρκώς την τελευταία θέση στον δείκτη ισότητας των φύλων μεταξύ όλων των κρατών μελών της ΕΕ και ότι υπάρχουν ελάχιστα καταφύγια για τις γυναίκες που διαφεύγουν την ενδοοικογενειακή βία. Η παιδική φτώχεια κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα και οι μονογονεϊκές οικογένειες λαμβάνουν ελάχιστη βοήθεια από το κράτος. Τα παιδιά παράτυπων μεταναστών είναι πιθανό να εγκλωβιστούν σε ένα αδιέξοδο, καθώς η μεγάλη δυσκολία απόκτησης ιθαγένειας εμποδίζει την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Υπάρχει έλλειψη κατάλληλης στήριξης προς τα παιδιά με αναπηρία, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε προσωπικούς φροντιστές για το σχολείο και τον ελεύθερο χρόνο τους.

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν επίσης στην επιβολή σχετικά ήπιων ποινών στους δράστες του λιντσαρίσματος ενός **διαφυλικού ατόμου** και στο γεγονός ότι το θύμα είχε δαιμονοποιηθεί.

5. Το κράτος δικαίου

Οι συμμετέχοντες κατήγγειλαν και πάλι ότι το ελληνικό **σύστημα δικαιοσύνης** πάσχει λόγω καθυστερήσεων, μια κατάσταση που είχε επιδεινωθεί από την περίοδο της εξάρσης της νόσου COVID. Φρονούν ότι οι προσπάθειες επιτάχυνσης της απονομής δικαιοσύνης δεν είχαν αποφέρει ορατά αποτελέσματα. Αποδοκίμασαν επίσης την, κατά τη δική τους εκτίμηση, αποφασιστική επιρροή της εκτελεστικής εξουσίας στη δικαστική, μέσω του διορισμού ανώτερων δικαστών στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Η **διαφθορά** αποτελεί ακόμα σύνηθες φαινόμενο, το οποίο δεν αντιμετωπίζεται επαρκώς, παρατηρείται δε οποιαδήποτε πολιτική δύναμη και αν είναι στην εξουσία. Ένας συμμετέχων, που είχε προηγουμένως παραστεί σε διάσκεψη στη Βοστώνη (ΗΠΑ) όπου συζητήθηκαν ευκαιρίες άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα, μετέφερε τη δυσaréσκεια ορισμένων Αμερικανών επενδυτών για το υψηλό επίπεδο διαφθοράς στη χώρα. Η ψηφιοποίηση παρέχει κάποια ελπίδα εντοπισμού των υποθέσεων διαφθοράς, αλλά η χρηματοδοτική στήριξη στην κοινωνία των πολιτών σε αυτόν τον τομέα παραμένει σχεδόν ανύπαρκτη. Ένας συμμετέχων επιδοκίμασε το γεγονός ότι η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κράτος δικαίου απέδιδε υψηλή προτεραιότητα στο θέμα, αλλά εξέφρασε τη λύπη του για το γεγονός ότι εστίαζε κυρίως σε νόμους και πολιτικές και όχι στις πραγματικές προκλήσεις της μη επιβολής του νόμου και της διεκπεραίωσης των ποινικών υποθέσεων. Οι ελληνικές αρχές επισήμαναν ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια, και αναφέρθηκαν στον διεθνή δείκτη αντίληψης της διαφθοράς 2021, σύμφωνα με τον οποίο η Ελλάδα είχε «δρέψει τους καρπούς των μεταρρυθμίσεων κατά της διαφθοράς». Θεωρούν επίσης ότι το εθνικό σχέδιο δράσης για τη διαφθορά είναι φιλόδοξο και ολιστικό, βασιζόμενο στους πυλώνες της πρόληψης, της ανίχνευσης και της ευαισθητοποίησης, και στο έργο της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας που συστάθηκε το 2019.

Οι συμμετέχοντες εξήγησαν ότι ο **κώδικας ποινικής δικονομίας** έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές τα τελευταία χρόνια ώστε να εξορθολογιστούν ορισμένες ποινές που προηγουμένως δεν εκτίονταν προσηκόντως. Ορισμένοι συμμετέχοντες, ωστόσο, εξέφρασαν τη λύπη τους για το γεγονός ότι οι αλλαγές στο ποινικό δίκαιο δεν περιλαμβάνουν ποινικές διατάξεις κατά του παράνομου πλουτισμού ή της λογιστικής απάτης, με αποτέλεσμα, για παράδειγμα, να υπάρχει ατιμωρησία για τους τραπεζίτες που χρηματοδοτούν παράνομα πολιτικά κόμματα. Από την άλλη πλευρά, οσάκις υπάρχει καταδίκη για πλημμέλημα, η ποινή φυλάκισης δεν αναστέλλεται κατόπιν της άσκησης έφεσης, γεγονός που ενέχει προσβολή του δικαιώματος στο τεκμήριο αθωότητας. Οι ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι η μεταρρύθμιση του κώδικα ποινικής δικονομίας και του ποινικού κώδικα είχε ενσωματώσει συστάσεις από την ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRECO) και από την ομάδα εργασίας για τη δωροδοκία στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), και ότι αυτές έχουν οδηγήσει σε ζωτικής σημασίας αλλαγές στην αντιμετώπιση της δωροδοκίας στη χώρα. Ο αστικός κώδικας και η οργάνωση των δικαστηρίων και των δικαστών πρόκειται επίσης να μεταρρυθμιστούν, και γενικός στόχος αυτών των διαδικασιών είναι να επιταχυνθεί η δικαιοσύνη χωρίς να διακυβευθεί η ποιότητα.

Ο τρόπος διεξαγωγής της **νομοθετικής διαδικασίας** θεωρείται ένα από τα σοβαρότερα ζητήματα που αφορούν το κράτος δικαίου, έχει δε επιδεινωθεί τα τελευταία χρόνια. Οι συμμετέχοντες φρονούν ότι η αναφορά σε επιτακτικές ανάγκες εθνικής ασφάλειας και η χρήση διαδικασιών κατεπείγοντος έχει γίνει ο κανόνας. Τα τελευταία χρόνια, μεγάλος αριθμός νομοσχεδίων έχει υποβληθεί εσπευσμένα στη νομοθετική διαδικασία μέσα σε μόλις μια εβδομάδα, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η κανονική διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης και η κοινοβουλευτική ανάλυση, που συνήθως διαρκούν αρκετές εβδομάδες. Επισήμαναν την πρακτική κατάθεσης τροπολογιών μετά τις επίσημες προθεσμίες, αμέσως πριν από την ψηφοφορία, η οποία εμποδίζει τα μέλη του κοινοβουλίου να διαβάζουν δεόντως τις τροπολογίες και καθιστά άσκοπη τη δημόσια διαβούλευση. Οι ελληνικές αρχές υποστήριξαν ότι η βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας έχει αποτελέσει κυβερνητική προτεραιότητα τα τελευταία χρόνια, ιδίως με την κωδικοποίηση διαφόρων τομέων του δικαίου, τις αξιολογήσεις επιπτώσεων και τις προσπάθειες να καταστεί η νομοθετική διαδικασία περισσότερο προσβάσιμη ηλεκτρονικά. Αναφέρθηκαν επίσης σε στατιστικές που δείχνουν σταδιακή μείωση των τροπολογιών της τελευταίας στιγμής και των νομοθετικών διαδικασιών κατεπείγοντος την τελευταία τριετία –δεν υπάρχει παράδειγμα χρήσης της νομοθετικής διαδικασίας κατεπείγοντος το 2022. Όσον αφορά τη διαφάνεια της νομοθετικής διαδικασίας, οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι υπάρχει μια πλατφόρμα για την εξασφάλιση των δημόσιων διαβουλεύσεων για τα σχέδια νόμου.

Αν και αναγνώρισαν την πρόοδο που συνιστά ο **νόμος για το λόμπινγκ**, οι συμμετέχοντες εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους για τη μη εφαρμογή των απαιτήσεων διαφάνειας όσον αφορά τις συναντήσεις μεταξύ βουλευτών και εκπροσώπων ομάδων συμφερόντων. Οι ελληνικές αρχές παρουσίασαν τον νόμο ως σύγχρονη προσέγγιση της ρύθμισης του λόμπινγκ, που ακολουθούσε συστάσεις από διεθνείς φορείς. Το μητρώο διαφάνειας που πρόκειται να δημιουργηθεί θα έχει εφαρμογή τόσο για τη νομοθετική όσο και για την εκτελεστική εξουσία, τοποθετώντας την Ελλάδα πάνω από την τρέχουσα πρακτική που εφαρμόζεται στις περισσότερες χώρες.

Όπως και στη συνεδρίαση για την ελευθερία έκφρασης και τις ελευθερίες των μέσων ενημέρωσης, οι συμμετέχοντες επισήμαναν τις **δημόσιες συμβάσεις έκτακτης ανάγκης** που είχαν ανατεθεί κατά την περίοδο έξαρσης της πανδημίας της COVID, και ειδικότερα την εκστρατεία «Μένουμε σπίτι» για την οποία δόθηκαν 20 εκατομμύρια ευρώ σε ελληνικά μαζικά μέσα ενημέρωσης, εγείροντας το ζήτημα της αθέμιτης χρηματοδότησης, η οποία, μεταξύ άλλων, ευνοεί φαινομενικά τον φιλοκυβερνητικό Τύπο, ακόμα και ανύπαρκτα ΜΜΕ. Οι ελληνικές αρχές δήλωσαν ότι όλοι οι διαγωνισμοί δημοσίων συμβάσεων ήταν διαθέσιμοι στο διαδίκτυο.

Οι συμμετέχοντες πίστευαν ότι **η πρόσβαση στην πληροφόρηση και η διαφάνεια** δεν αντιμετωπίζεται ως προτεραιότητα από τις ελληνικές αρχές, παρά τους δύο σχετικούς νόμους και την κατοχύρωση των εν λόγω δικαιωμάτων στο Σύνταγμα. Αυτό καθιστούσε πολύ πιο δύσκολο το έργο επίβλεψης των δημοσιογράφων και των ΟΚΠ. Ορισμένοι συμμετέχοντες θεωρούσαν ότι η ίδρυση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας το 2019 υπήρξε θετικό βήμα, όμως άλλοι υπογράμμισαν επίσης την έλλειψη συνέχειας που προκάλεσε η διαδοχή θεσμικών οργάνων διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς, καθώς και η μη ανταπόκριση σε καταγγελίες, όπερ έχει συχνά ως αποτέλεσμα τα δικαστήρια να αποτελούν το μόνο ουσιαστικό μέσο προσφυγής για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε έγγραφα.

Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν τη λύπη τους για το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία του 2019 για την **προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος** πριν από την προθεσμία του 2021. Αποδοκίμασαν επίσης το γεγονός ότι το σκάνδαλο δωροδοκίας της Novartis δεν οδήγησε σε αστικές ή ποινικές κυρώσεις, παρότι την υπόθεση χειριζόταν ο εισαγγελέας κατά της διαφθοράς. Οι συμμετέχοντες θεωρούσαν ότι η υπόθεση υπήρξε φιάσκο από πλευράς προστασίας των μαρτύρων και των δημοσιογράφων λόγω του τρόπου που αυτοί στοχοποιήθηκαν στο πλαίσιο αυτού του σκανδάλου, παρά το γεγονός ότι στελέχη της εταιρείας είχαν παραδεχτεί τις δωροδοκίες. Οι ελληνικές αρχές δήλωσαν ότι είχαν δράσει προορατικά θεσπίζοντας ένα νομικό πλαίσιο για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, ειδικά σε ποινικές διαδικασίες. Το σχέδιο νόμου ήταν έτοιμο να υποβληθεί σε δημόσια διαβούλευση. Περιλάμβανε ειδικότερα την υποχρέωση των οργανισμών με άνω των 50 εργαζομένους να εφαρμόζουν εσωτερικές διαδικασίες αναφοράς.



Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Υπεύθυνος έκδοση: Μονάδα «Επισκέψεις και εκδόσεις»
EESC-2023-28-EL

www.eesc.europa.eu



© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2023
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Για οποιαδήποτε χρήση των φωτογραφιών / εικόνων, πρέπει να ζητηθεί άδεια απευθείας από τον κάτοχο του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.



Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Print
QE-07-23-164-EL-C
ISBN 978-92-830-5938-7
doi:10.2864/122593

Online
QE-07-23-164-EL-N
ISBN 978-92-830-5936-3
doi:10.2864/79056

EL